

Tanja Radež

Oblikovalka

... ki se v mariborski Kibli predstavlja s pregledno razstavo s pomenljivim naslovom Zbirka zbir

Rada zbira. Pravzaprav kar vse po vrsti. Najrazličnejše drobne in tudi malo večje predmete, ki so nas bolj ali manj usodno zaznamovali, pa če se tega zavedamo ali ne.

Star stol. Pisane škatle. Oblačila iz druge roke. Mnogi v takšnih »spominkih« vidijo le kup stare šare, ki bi morala nemudoma na odpad. Sama pa v njih prepozna nekaj z dodano vrednostjo. Navsezadnje gre večinoma za dela domačih ustvarjalcev, oblikovalcev in pogosto tudi že propadlih tovarn. In ta dela so pogosto edini dokaz o njihovi ustvarjalnosti.

Seveda ni naključje, da je tako zelo naklonjena vsemu tistemu, kar nas je sooblikovalo. Tudi sama je oblikovalka in ta poklic, ki vsemu, kar nas obkroža, daje obliko in s tem pogosto tudi smisel, jo je pritegnil že zelo zgodaj, že tedaj, ko je kot osnovnošolka najbolj uživala prav pri likovnem in tehničnem pouku.

Kot oblikovalka se je začela uveljavljati v času osamosvajanja in spomni se, kako zelo so takrat kljub vojniam verjeli v boljši jutri in skušali so ga tudi soustvarjati. Skupaj z Darkom Miladinovičem sta delovala v znamenitem tandemu Tandar, ki je med drugim nadel novo podobo šolskim ređovalnicam in spričevalom, skupaj z Alešem Bratino pa so zasnovali tudi denimo Nostalgijo, prvi lokal s preišljeno zaokroženo celostno podobo pri nas. V spominu ni ostal le zato, ker je na retro moment stavil, davno preden je ta postal moden, ampak tudi zato, ker je bil s svojimi socialističnimi stoli, Elanovimi smučmi, embalažo iz Saturnusa in riževim narastkom z malinovem pravzaprav nekakšen mini muzej naše polpretekle zgodovine. »Bil je simbol takratnega upanja. Šele pozneje sem ugotovila, da se je hkrati z njegovim zaprtjem zaprla tudi iluzija, da je Slovenija majhna, uspešna država. Prav tistega leta, leta 2002, smo namreč vstopili v EU in Nato in s tem zelo očitno tudi v neoliberalizem,« ugotavlja Tanja.

Sama se je takrat zavestno odločila

za področji kulture in izobraževanja. V zadnjih letih smo si jo najbolj zapomnili po oblikovalskih podvigih za ZRC SAZU, sama se še posebno rada spomni publikacije o državljanskem pogumu Državlanski dnevnik, in za organizatorje kulturnih dogodkov, sploh denimo za festival Mladi levi. Takšni projekti, s katerimi dobesedno živi, so izziv tudi umetniški veji njene ustvarjalnosti, ki jo zadnja leta vse bolj izraža tudi z vizualnimi zgodbami, v okviru katerih starim zapuščenim hišam vsaj za kratek čas nadene novo, pravljično podobo.

Oblikovanje in umetnost skuša že leta združevati tudi s snovanjem serije rokovnikov, ki vseskozi ohranjajo isti format in 160 strani, v sodelovanju z drugimi ustvarjalci pa spreminjajo le svojo dnevniško in likovno podobo. Letošnja edicija je že osemnajsta, a šele letos, ko se je pripravljala na razstavo svojega celotnega doseđanega ustvarjalnega opusa, ki jo je te dni še mogoče ujeti v mariborski Kibli, jih je prvič postavila drugega poleg drugega. Takrat je ugotovila, da simbolično ponujajo vpogled v obdobja, ko smo novo leto dočkali bolj optimistično in barvito, in obdobja, ko smo bili bolj skromni in zadržani. Rokovniki so njen prostovoljni projekt, zato niso naprodaj. Dobiti jih je mogoče le v dar. Dobro delo za dobro delo.

Njeni rokovniki danes že veljajo za zbirateljsko poslastico. A čeprav zdaj tudi sama ustvarja zbirateljske kose, še naprej ostaja tudi strastna zbirateljica. Tudi v svoji nostalgiji kolumni Ostalgije v reviji Ambient vedno znova preseneča z obujanjem naših nekoč vsakodnevnih, zdaj pa že povsem pozabljenih sopotnikov. Se še spomnite šolskih kontrol, ki so bile vijolične in dišeče? Se spomnite kombinež? Ali tovarniških trgovin?

Kot zbirateljica ves čas spoznava tudi druge tovrstne navdušence. Pravzaprav po malem že zbira tudi njih. In sploh jih ni malo. Zato ne bomo presenečeni, če bo enega svojih naslednjih projektov posvetila prav njim.

Piše: Vanja Pirc

Foto: Borut Peterlin